

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Марио Маринов

Катедра Социология, ЮЗУ „Неофит Рилски“

член на Научно жури по заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № 2518 от 28.10.2024 г. на основание Закона за развитие на академичния състав в Република България

за дисертация на **Василка Кирилова Тасева**

на тема **“Състояние на българското образование по време на социална криза (2010-2023)”**

За присъждане на ОНС „Доктор“,
Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата,
Докторска програма Социология,
ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград

Научен ръководител: доц. д-р Жеко Къосев

Представената докторска дисертация е разработена в общо 211 страници, от които 184 страници основен текст, 33 графики, списък с библиографски източници и две приложения.

Основният текст на дисертацията се състои от увод, пет глави: три теоретични глави, една глава, представяща дизайна на емпирично проучване, проведено за целите на дисертацията, една глава, представяща обобщените резултати и интерпретацията им и заключение.

Библиографията включва 127 литературни източника, като сред тях 67 са публикувани на български език, 60 – на английски език. Има и три приложения с въпросници за авторово емпирично изследване.

Целта на дисертацията е да представи и анализира основни предизвикателства във функционирането на българската образователна система по време на социална криза, промените в контекста на провежданото дистанционно обучение, както и неговото отражение върху постиженията на учениците.

В съответствие с целта на дисертационния труд са формулирани пет задачи:

1) да се разгледа българската образователна система в структурно отношение, като се навлезе в конкретиката на нейните етапи, субекти и дейности;

2) да се проследят различни политически документи, отнасящи се до българското образование и неговото развитие, както и мерките, взети на национално ниво, свързани с Covid-19 пандемията;

3) да бъде направен анализ на състоянието на българската образователна система към момента на избухване на Covid-19 пандемията и нейното влияние върху обучителния процес и резултати на учениците;

4) да се проведе емпирично изследване с различни субекти в образователната система, за проследяване на ефектите от Covid-19 пандемията в обучителната и личностна среда;

5) да се обработят получените резултати от емпиричното изследване и да се формулират основни изводи и заключения, които да станат основа за последващи политики и мерки в условията на социални кризи.

Дисертацията има четири хипотези, които засягат връзките между социалната криза, пандемията COVID-19, дистанционното обучение и протичащи социални процеси.

Методологията на дисертационния труд включва анализ на документи, групова анкета и дълбочинни интервюта.

Теза на дисертационния труд е, че социалните кризи дестабилизируют образователната система, и са необходими съвместни усилията на всички субекти за справяне и иновиране на учебните и възпитателни структури.

Така формулираните задължителни елементи на дисертацията оформят нейния социологически характер, логическа свързаност между теоретичен подход и емпирично изследване, едновременно използване на количествени и качествени методи.

Личното ми мнение е, че целта и задачите на дисертационния труд са изпълнени професионално. Емпиричното изследване отговаря на критериите за подобен род докторски дисертации. Личният опит на Василка Тасева като учител и участник в образователни програми и курсове за обмен на ученици и споделяне на добри практики по програмите Еразъм+ и Коменски ѝ дават практически насоки, които се съчетават с извършената теоретична и емпирична работа по дисертацията.

Коректно са посочени ограничения, като направените изводи не надвишават непредставителния характер на емпиричното изследване.

Кризата с COVID-19 има пагубни последствия, но също така дава нов опит в образователната система. Показва се отражението на дистанционното обучение върху психичното, емоционалното и здравословното състояние на децата. В анализа се акцентира, че дистанционното обучение има своите предимства и недостатъци и засяга не само учениците, а и техните родители. Появяват се нови социални разделения, свързани с кризата. Новата образователна среда, предполага развитие на нов тип „меки умения“ както от страна на преподавателите, така и на учениците.

Като препоръки към бъдещата работа на дисертанта бих препоръчал по-активно използване на възможностите на програмите на Европейския съюз (Еразъм+, Коменски) за участие в нови образователни проекти и създаване на международни мрежи.

Заключение:

Постигнатите резултати в дисертационния труд, теоретичната и емпирична работа по изпълнението на дисертацията и завършеният текст ми дават основание да подкрепя Василка Кирилова Тасева за присъждане на ОНС „Доктор“ по професионално направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата. Ще гласувам с „ДА“ за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ .

С уважение:

доц. д-р Марио Маринов

11 ноември 2024 г.

OPINION

of Assoc. Prof. Mario Marinov, PhD,

Department of Sociology, South-West University "Neofit Rilski",

Member of the Scientific Jury by order of the Rector of South-West University "Neofit Rilski" No. 2518 of 28 October 2024 on the basis of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria

for **Vasilka Kirilova Taseva's** PhD thesis

on the topic "**State of Bulgarian Education During Social Crisis (2010-2023)**"

For the award of the educational and scientific degree "Doctor" (PhD)
Professional field 3.1. Sociology, Anthropology, and Cultural Sciences

Doctoral Program in Sociology

South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Zheko Kyosev, PhD

The presented PhD thesis is developed in a total of 211 pages, of which 184 pages are the main text, 33 graphics, a list of bibliographic sources, and two appendices.

The main text of the PhD thesis consists of an introduction, five chapters: three theoretical chapters, one chapter presenting the design of an empirical study conducted for the purposes of the dissertation, one chapter presenting the summary results and their interpretation, and a conclusion.

The bibliography includes 127 literary sources, among which 67 were published in Bulgarian, 60 in English. There are also three appendices with questionnaires for the author's empirical research.

The purpose of the dissertation is to present and analyze the main challenges in the functioning of the Bulgarian education system during a social crisis, the changes in the context of distance learning, as well as its impact on student achievement.

In accordance with the purpose of the PhD thesis, five objectives have been formulated:

- 1) to examine the Bulgarian educational system in a structural sense, going into the specifics of its stages, subjects and activities;
- 2) to track various political documents relating to Bulgarian education and its development, as well as the measures taken at the national level related to the Covid-19 pandemic;
- 3) to analyze the state of the Bulgarian education system at the time of the outbreak of the Covid-19 pandemic and its impact on the educational process and student results;
- 4) to conduct an empirical study with various subjects in the educational system, to track the effects of the Covid-19 pandemic in the educational and personal environment;
- 5) to process the obtained results of the empirical research and to formulate basic outcomes and conclusions, which will become the basis for subsequent policies and measures in the conditions of social crises.

The dissertation has four hypotheses that concern the connections between the social crisis, the COVID-19 pandemic, distance learning and ongoing social processes.

The methodology of the dissertation work includes document analysis, group survey with a questionnaire, and in-depth interviews.

The scientific thesis of the dissertation is that social crises destabilize the educational system, and the joint efforts of all subjects are needed to deal with and innovate educational structures.

Thus formulated obligatory elements of the dissertation shape its sociological character, logical connection between theoretical approach and empirical research, simultaneous use of quantitative and qualitative methods.

My personal opinion is that the purpose and objectives of the dissertation work have been carried out professionally. Empirical research meets the criteria for a similar kind of PhD theses. Vasilka Taseva's personal experience as a teacher and participant in educational programs and student exchange courses and sharing of good practices under the Erasmus+ and Comenius programs give her practical guidelines that are combined with the theoretical and empirical work carried out for the dissertation.

Limitations are correctly indicated, and the conclusions drawn do not exceed the non-representative nature of the empirical study.

The COVID-19 crisis has had devastating consequences, but it has also given new experiences to the education system. The impact of distance learning on the mental, emotional and health status of children is shown. The analysis emphasizes that distance learning has its advantages and disadvantages and affects not only students, but also their parents. New social divisions related to the crisis are emerging. The new educational environment implies the development of a new type of "soft skills" on the part of both teachers and students.

As recommendations for the future work of the PhD candidate, I would recommend more active use of the opportunities of the European Union programs (Erasmus+, Comenius) for participation in new educational projects and creation of international networks.

Conclusion:

The results achieved in the PhD thesis, the theoretical and empirical work on the implementation of the dissertation and the completed text give me the reason to support Vasilka Kirilova Taseva for the award of the educational and scientific degree "Doctor" (PhD), Professional field 3.1. Sociology, Anthropology, and Cultural Sciences.

I will vote "YES" for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" (PhD).

Sincerely:

Assoc. Prof. Mario Marinov, PhD

11 November 2024